

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

педагогічною радою

31 січня 2022 р. (протокол № 5, п. 3)

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказ від 31.01.2022 р. № 34-0

**ПОЛОЖЕННЯ
про самостійну роботу здобувачів освіти
у ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»**

Харків, 2022

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про самостійну роботу здобувачів освіти у ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету» (далі – Положення) визначає основні засади організації самостійної роботи здобувачів освіти у ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету» (далі – Коледж) та є складником внутрішньої системи забезпечення якості освіти Коледжу.

1.2. Положення розроблено з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про вищу освіту», Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, Положення про організацію освітнього процесу у Коледжі, Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у Коледжі та інших документів, якими регулюється освітній процес в Україні та у Коледжі.

1.4. Самостійна робота здобувача освіти – це форма організації освітнього процесу, яка передбачає засвоєння навчального матеріалу у вільний від навчальних занять час під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота може здійснюватися у формі виконання індивідуальних завдань.

1.5. Мета самостійної роботи здобувача освіти – це системне і послідовне засвоєння у повному обсязі навчального матеріалу в межах програми освітнього компоненту та формування у здобувача освіти самостійності як риси характеру, що відіграє важливу роль у формуванні сучасного фахівця, вільного орієнтування в інформаційному просторі, здатного до креативного мислення та прийняття самостійних рішень у нестандартних професійних ситуаціях.

1.6. Завдання самостійної роботи здобувачів освіти – навчити їх планувати власну стратегію здобуття освіти, раціонально організовувати свій час, застосовувати інформаційні технології, опрацьовувати джерела інформації, здійснювати дослідницьку роботу.

1.7. Форми самостійної роботи здобувача освіти:

– самостійна робота в аудиторії під безпосереднім керівництвом викладача і в його присутності;

– позааудиторна робота, яка здійснюється здобувачем самостійно, без участі викладача, але під його загальним керівництвом і контролем, у т. ч. дистанційно.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

2.1. Організація самостійної роботи здобувачів освіти – це система заходів з цілеспрямованого навчання, контролю, мотивування та методичного наповнення навчально-пізнавальної діяльності здобувачів

освіти з метою забезпечення систематичності та продуктивності їхньої роботи за освітнім компонентом і при підготовці до підсумкового контролю.

2.2. Порядок організації самостійної роботи здобувача освіти залежить від обсягу, структури, характеру та особливостей освітнього компоненту, виду завдань для самостійної роботи, рівня підготовки здобувача освіти та умов навчальної діяльності.

2.3. Обсяг часу, передбачений на самостійну роботу здобувача освіти, розраховується як різниця між загальною кількістю годин та кількістю аудиторних годин, визначених навчальним планом для певного освітнього компонента. Кількість годин, відведених на самостійну роботу за кожною темою навчальної дисципліни, визначається програмою навчальної дисципліни.

2.4. При організації самостійної роботи здобувачів освіти викладачу необхідно виходити з місця та ролі освітнього компоненту в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми та результатів навчання, які мають бути досягнені.

2.5. При визначенні змісту й обсягів самостійної роботи, викладач і циклова комісія повинні враховувати збалансованість самостійної роботи з іншими видами навчальної роботи за освітнім компонентом. Завдання мають формуватися із урахуванням обґрунтованих норм часу на їхнє виконання.

2.6. Здобувачі освіти, які приступають до вивчення освітнього компоненту, на перших заняттях інформуються викладачем про систему організації самостійної роботи – види та форми завдань, терміни їхнього виконання, систему оцінювання, час і форми консультацій, інформацію про джерела інформації, рекомендовані до самостійного вивчення.

2.7. Під час виконання самостійної роботи за будь-яким освітнім компонентом здобувач має право отримувати консультації викладача. Індивідуально-консультативна робота проводиться у вигляді консультацій, інколи – індивідуальних занять у формі діалогу з різних навчальних проблем; перевірки виконання завдань із самостійної роботи; евристичної бесіди тощо.

ІІІ. ЗМІСТ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

3.1. Визначення змісту самостійної роботи здобувачів освіти, форм та методів її організації покладається на циклову комісію.

3.2. Формування змісту самостійної роботи здобувача освіти включає:

– визначення та обґрунтування необхідного переліку тем, питань і завдань, що виносяться на самостійну роботу;

– визначення змісту та обсягу теоретичної навчальної інформації та практичних завдань з кожної теми, які виносяться на самостійну роботу;

- визначення форм і методів виконання самостійної роботи, адекватних сучасним технологіям навчання;
- визначення форм та методів контролю за самостійною роботою;
- розробку критеріїв оцінювання результатів самостійної роботи здобувачів освіти.

3.3. Завдання для самостійної роботи здобувача освіти мають:

- формувати (поглибити) інтерес до певної теми чи всієї дисципліни;
- спонукати до засвоєння нової термінології та понять;
- сприяти баченню міждисциплінарних зв'язків;
- заохотити здобувача освіти до якісного вивчення матеріалу.

3.4. До методів і форм самостійної роботи здобувачів освіти відносять:

3.4.1. Проблемно-пошукові методи, спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності здобувачів, застосування яких спонукає здобувачів освіти до проведення самостійних досліджень, підвищує мотивацію подальшої роботи, сприяє розвитку їхньої творчої самостійної діяльності:

- робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел (навчальних книг, періодичної та наукової літератури, довідників, відеоматеріалів тощо) при підготовці до навчальних занять; вивчення нормативно-законодавчої бази; опрацювання інтернет-ресурсів за певною проблематикою;

- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;
- самостійне вирішення завдань (виконання робіт аналітичного спрямування; вирішення та письмове оформлення завдань, схем, діаграм, відпрацювання тренінгів; самостійне опрацювання тестів відповідно до теми заняття; самостійне розв'язання типових задач, ситуаційних вправ; підготовка до поточного та підсумкового контролю);
- переклад іноземних фахових текстів тощо.

3.4.2. Методи проектного навчання, спрямованні на досягнення прогнозованих результатів самостійної роботи на основі раніше здобутого досвіду, використання яких вимагає чіткого визначення дидактичних завдань, які здобувачі освіти мають вирішити у навчальній діяльності за різними типами проектів:

- підготовка есе, дайджесту на статті зарубіжних і вітчизняних авторів за визначеною тематикою;
- підготовка доповіді, презентації, портфоліо за обраною темою;
- написання курсової роботи (проєкту);
- проведення власних досліджень при підготовці до олімпіад та конференцій, конкурсів наукових робіт, участі в круглих столах та форумах;
- підготовка доповідей на наукові семінари, засідання наукових гуртків, клубів;
- підготовка прописів для виконання лабораторних робіт, а також оформлення відповідних протоколів і підготовка до їх захисту;
- аналіз конкретної виробничої, технологічної, проблемної ситуації та підготовка відповідних аналітичних матеріалів.

3.4.3. Методи колективної пізнавальної діяльності, сутність яких полягає в колективній творчості здобувачів освіти, спрямованій на вирішення певних завдань підвищеної складності. Їх застосування сприяє виявленню та розвитку творчого мислення, здібностей здобувачів освіти, підвищення рівня їхньої самостійності та інтелектуального розвитку, формуванню навичок колективної роботи, поліпшенню комунікативних навичок, емоційного стану здобувачів освіти:

- колективні проекти;
- групові ситуаційні завдання;
- ділові ігри;
- тренінги;
- брейн-ринги тощо.

3.4.4. Методи застосування новітніх інформаційно-комунікативних технологій у навчанні, які надають можливість диференціації, поглиблення індивідуалізації навчання, розширення можливостей контролю та самоконтролю, використання творчих завдань; базуються на використанні сучасних інформаційних технологій і комп'ютерних засобів навчання.

3.5. До навчально-методичного забезпечення самостійної роботи здобувачів освіти належать: тематичний план лекційних та практичних/ семінарських / лабораторних занять; матеріали лекцій; збірник задач і завдань до практичних / семінарських / лабораторних занять; практикуми; методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів освіти; ситуаційні вправи (кейси) та ділові ігри; друковані та електронні підручники, навчальні посібники; завдання для контрольних робіт; тестові завдання; дистанційні курси.

3.6. Матеріально-технічне забезпечення самостійної роботи включає: бібліотеку із читальним залом; Портал навчальних ресурсів Коледжу; комп'ютерні класи з можливістю роботи в мережі Інтернет; аудиторії, кімнати в гуртожитках для самопідготовки; місця проходження практики (бази практики) відповідно до укладених договорів.

IV. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

4.1. Контроль самостійної роботи здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у Коледжі.

4.2. Навчальний матеріал, передбачений для опрацювання здобувачем освіти у процесі самостійної роботи за освітнім компонентом, виноситься на поточний та підсумковий контроль.

4.3. Форми контролю самостійної роботи здобувачів освіти: тестування; контрольні та розрахунково-графічні роботи; контрольні питання після вивчення кожної теми; співбесіда; захист курсових робіт (проектів); перевірка виконання індивідуальних завдань під час практики;

ділові ігри та творчі наукові конференції; завдання, що передбачають нестандартні рішення; звіти з виконання лабораторних та інших видів робіт тощо.

4.5. Форми та методи контролю мають забезпечити оцінювання: рівня засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання; уміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних задач; ґрунтовності та логічності викладення самостійно вивченого матеріалу; повноти розкриття теми; оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами та ін.

4.6. Результати оцінювання викладачем самостійної роботи здобувача освіти з освітнього компоненту мають бути доведені здобувачеві у порядку, визначеному у Коледжі.